

Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston pedagogiset toimintalinjat

Tervetuloa tutustumaan Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston koulutus- ja opetustyötä ohjaaviin pedagogisiin toimintalinjoihin!

Nämä toimintalinjat on työstetty yhteistyössä Jyväskylän avoimen yliopiston koko henkilöstön kanssa. Tehtävästä on vastannut yksikön pedagoginen johtaja ja opetuksen kehittämisryhmä.

Sisältö

1 Avoin yliopisto-opetus - mitä se on?	5
2 Opetuksen tutkimusperustaisuus	7
3 Ohjauksellinen pedagogiikka	8
3.1 Monipuoliset opiskelutavat	8
3.2 Arviointi ja palaute	9
3.4 Ohjauksellisen pedagogiikan toimijat	11
4 Pedagogiikan kehittäminen keskiössä	16
5 Laadukkaat ja osallistavat tietojärjestelmät ja oppimisympäristöt	18
6 Käytäntö- ja työelämäläheisyyden tukeminen pedagogisin ratkaisuin	20
7 Avoimen yliopiston opettajan keskeiset tuki- ja yhteistyötahot	21
8 Mukana kansainvälisessä kehityksessä ja yhteistyössä	22
9 Joustavat opiskelukäytännöt ja opiskelijan polut	23

1 Avoin yliopisto-opetus - mitä se on?

Avoimen yliopiston tehtävä

Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston tehtävänä on järjestää ja kehittää yhteistyössä tiedekuntien, yliopiston muiden yksiköiden sekä palvelujen käyttäjien kanssa koulutuksellista tasa-arvoa ja elinikäistä oppimista edistävää yliopisto-opetusta.

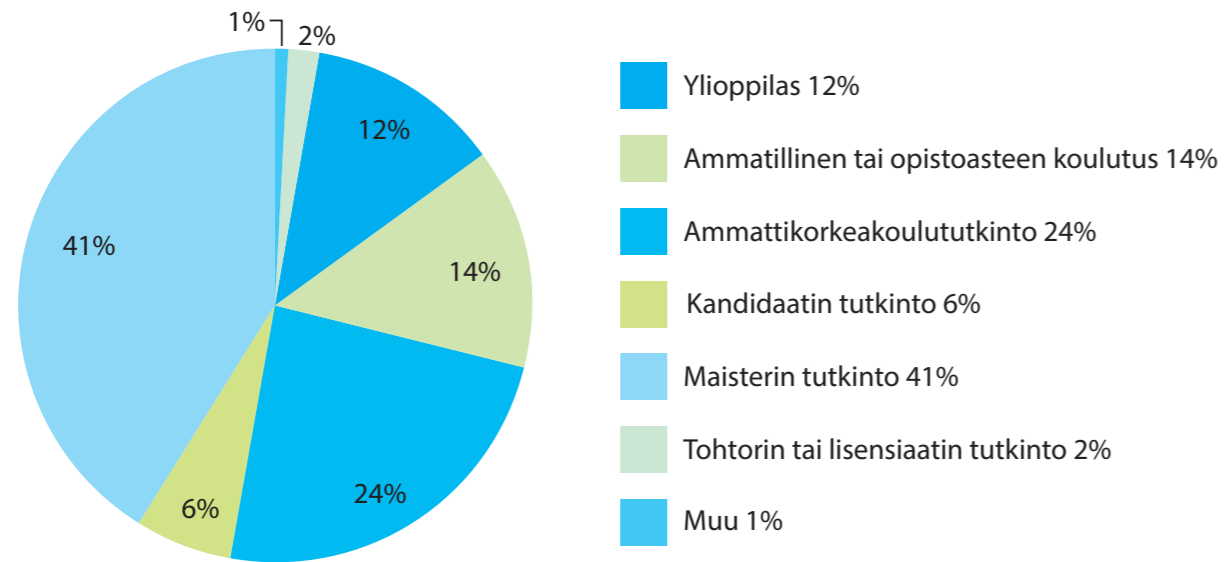
Monipuolinen, kaikille avoin opintotarjonta

Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto (JYAY) on Suomen suurin avoin yliopisto sekä opiskelijamäärällä että opintopistemäärällä mitattuna. JYAY:ssa voi opiskella Jyväskylän yliopiston tiedekuntien opetussuunnitelmien mukaisia opintoja eli tutkinnon osia noin 50 oppiaineessa, joustavilla ja opiskelijalähtöisillä tavoilla. Useissa oppiaineissa opiskelija voi aloittaa opinnot joustavasti milloin vain.

Opetusta toteutetaan myös noin 50 yhteistyöoppilaitoksissa eri puolilla Suomea. Yhteistyöoppilaitoksissa opiskeluryhmät käynnistyvät ja usein etenevätkin keskitetyssä ja oppilaitoksen säätelemässä aikataulussa.

Opiskelijat ovat heterogeeninen joukko koulutustaustansa, koulutusalaansa, asuinpaikkansa ja ikänsä suhteen, sillä mitään erityisiä pääsyvaatimuksia opintoihin ei ole. Kuitenkin avoimen yliopiston opiskelijoissa on tunnistettavissa kaksi pääasiallista opiskelijaryhmää: 1. nuoret opiskelijat, jotka vasta hakevat suuntia koulujoustavat opiskelukäytännöt ja opiskelijan polut opinnoilta joko lisäpätevyyttä ja tai lisää osaamista työhönsä. Lisäksi moni opiskelee yleissivistävin tavoittein. Osa opiskelijoista opiskelee tutkintotavoitteisesti, joko hakeutuakseen ns. väylän tai päävalintojen kautta tutkinto-opiskelijaksi.

Heterogeeninen opiskelijajoukko on avoimen yliopiston opettajan työssä rikkaus. Opiskelijoilla on monenlaista osaamista ja kokemusta, mitä opettaja voi hyödyntää pedagogisissa ratkaisuisaan. Samalla heterogeenisuus on myös ohjauksen haaste. Opiskelijoiden osaaminen ja ohjauksen tarve vaihtelevat, koska akateemiset opiskelutaidot ja -valmiudet ovat erilaisia (esim. käsitteiden hallinta, tiedonhankinta, ongelmanratkaisu, tieteellinen viestintä ja kriittinen ajattelu). Lisäksi opiskelijoiden kielitaito ja verkkoympäristöissä toimimisen taito vaihtelevat.



Kuvio 1. Avoimessa yliopistossa opintonsa valmiiksi saaneiden opiskelijoiden koulutustausta

Avoimen yliopiston opiskelijoista enemmistö on naisia. Voimassa olevien opinto-oikeuksien mukaan noin 20 % opiskelijoista on miehiä.

Avoimessa yliopistossa on pääasiallisena opetuskielenä suomi. Lisäksi kansainvälisissä koulutuksissa on opetuskielenä englanti.

2 Opetuksen tutkimusperustaisuus

Jyväskylän yliopisto on monitieteinen tiedeyliopisto. Jyväskylän yliopiston avoimessa yliopistossa voi opiskella vain Jyväskylän yliopiston opetussuunnitelmien mukaisia opintoja. Opetus on tiedeperustaista ja pohjautuu tutkimustietoon. Toiminnan perusteissa ja opetuksen käytännöissä edellä kuvattu tarkoittaa:

1. Tiedekunnissa vahvistetut opetussuunnitelmat ovat opetuksen perustana.
2. Tiedekuntien ja yksiköiden henkilöstön kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, myös monitieteisesti ja ilmiölähtöisesti (esim. yhteiset julkaisut, tallenteet ja yhteisopetus).
3. Avoimen yliopiston omat opettajat sekä tuntiopettajat ovat tiedekunnan hyväksymiä.
4. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan lähdekirjallisuuden lisäksi opettajien ja tutkijoiden ajankohtaisia artikkeleita, luentoja ja tallenteita.
5. Opettajat pyrkivät seuraamaan tieteenalansa kehitystä ja osallistumaan tieteenalansa keskusteluun esimerkiksi tieteellisissä konferensseissa ja julkaisemalla artikkeleita tieteellisissä ja työelämäläheisissä julkaisuissa.
6. Pedagoginen kehittämistyö tukeutuu vahvasti korkeakoulupedagogiseen tutkimukseen ja aikuisten oppimisen tutkimukseen.
7. Opettajat hyödyntävät yliopiston tarjoamia mahdollisuuksia tutkimuskausiin ja niitä tuetaan johdon toimesta.

Opiskelijoita ohjataan kriittiseen ja tutkivaan ajatteluun. Lisäksi opiskelijoita ohjataan tiedonhakuun ja lähdekriittisyyteen sekä käyttämään tutkimukseen perustuvia tieteellisiä lähteitä niihin oikeaoppisesti viitaten.

3 Ohjauksellinen pedagogiikka

Opiskelu avoimessa yliopistossa perustuu opiskelijan omaehtoiseen ja aktiiviseen rooliin oppimisensa suunnittelijana, toteuttajana ja arvioijana. Opiskelunsa tueksi opiskelijat tarvitsevat opetusta, ohjausta, tukea ja palautetta. Avoimen yliopiston pedagogiikkaa onkin kuvattu ohjaukselliseksi pedagogiikaksi. Verkko-opiskelun mahdollisuuksia käytetään ja kokeillaan rohkeasti, kuitenkin siten, että opiskeluun liittyvät toiminnot olisivat selkeitä ja opiskelijaystävällisiä. Opettajalla on läsnä oleva, aktiivinen rooli myös verkossa. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskennellä sekä yhdessä että itsenäisesti käyttäen monipuolisesti moderneja oppimisympäristöjä ja oppimateriaaleja. Keskeistä on opiskelijan mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen ja vuorovaikutukseen sekä opettajan että toisten opiskelijoiden kanssa.

Käytännössä avoimen yliopiston opettajan työtä ohjaavat

1. Opetussuunnitelman osaamistavoitteet, oppimateriaalit ja opiskelutavat
2. JY:n tutkintosääntö <https://www.jyu.fi/hallinto/strategia/johtosaannot/tutkintosaanto.pdf> ja avoimen yliopiston tarkennukset siihen
3. JY:n laadukkaan ohjauksen periaatteet Jyväskylän yliopistossa https://www.jyu.fi/hallinto/rehtori/intra/laadukkaan_ohjauksen_periaatteet_pdf ja avoimen yliopiston ohjauksen toteuttamissuunnitelma (tehdään myöhemmin)
4. Palaute opiskelijoilta ja kollegoilta sekä opettajan oma itsearviointi opetuksen kehittämistyön tukena
5. Opettajan oma asiantuntijuus ja toimijuus opiskelijan oppimisen tukena

3.1 Monipuoliset opiskelutavat

Avoimen yliopiston opettajan työ sisältää monipuolista opetusta, ohjausta ja suunnittelua. Opinnot saattavat olla selkeästi tiettyyn aikatauluun kytkettyjä tai opiskelijan itsensä aikatauluttamia. Opiskelutavat vaihtelevat sen mukaan, opiskeleeko opiskelija itsenäisesti vai opiskelijaryhmässä (taulukko 1).

Luento-opetusta järjestetään reaaliaikaisena sekä kasvokkain että verkon välityksellä. Luentotallenteita opiskelijoiden on mahdollista katsoa aikataulutetun verkkokurssin osana tai oman aikataulunsa mukaisesti vaikkapa oppimistehtävien yhteydessä. Myös **seminaareja, ryhmätapaamisia** ja **harjoituksia** järjestetään reaaliaikaisena kasvokkain ja verkossa. Joihinkin oppiaineisiin liittyy myös **työssäoppimisjaksoja tai harjoittelua**.

Verkkokurssin rakentamisen lähtökohtana ovat opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Ne sisältävät usein opiskelijoiden yksilö- ja ryhmätehtäviä sekä keskusteluryhmiä. Verkkokurssisiin voi sisältyä myös reaaliaikaisia verkkotapaamisia, jotka mahdollistavat opiskelijoiden osallistumisen chatin, äänen ja/tai kuvan kanssa. Verkkokurssikonaisuus on aikataulutettu ja edellyttää opettajalta aktiivista seuranta ja ohjausta. Yksi verkkokurssimuoto on **lukupiiri**, jossa opiskelijaryhmä työskentelee pääosin itsenäisesti.

Yleisin itsenäinen opiskelutapa ovat erilaiset **oppimistehtävät, esseet tai verkkotehtävät**. Opiskelija kirjoittaa tehtävänannon perusteella joko yhden laajan tehtävän tai useampia rajattuja tehtäviä. Oppimistehtävät opiskelija suorittaa itsenäisesti, oman aikataulunsa mukaisesti.

Tenttejä on kahdenlaisia. Perinteinen, avoimen yliopiston tenttipäivinä kerran kuukaudessa suoritettava tentti tapahtuu tietyssä paikassa (Jyväskylässä, Helsingissä tai yhteistyöoppilaitoksessa) tiettyyn aikaan. Etätentti on paikasta riippumaton tentti, joka suoritetaan määrätynä ajankohtana ja yleensä omalta tietokoneelta.

Taulukko 1. Avoimen yliopiston keskeiset opiskelutavat

Opiskelutavat	Reaaliaikainen opetus kasvokkain tai verkossa	Aikataulutettu opiskelu	Itsenäinen opiskelu vapaassa aikataulussa
luennot	x	x	x
seminaarit	x	x	-
harjoitukset	x	-	-
ryhmäohjaus	x	-	-
lukupiiri	x	x	-
verkkokurssi	x	x	-
oppimistehtävä/essée/verkkotehtävä	-	x	x
tentti	-	x	x
työssäoppimisjakso/harjoittelu	-	x	x

3.2 Arviointi ja palaute

Avoimen yliopiston opiskelijapalautteessa opiskelijat kokevat opettajan antaman sanallisen ja henkilökohtaisen palautteen erittäin tärkeäksi oppimista edistäväksi tekijäksi. Monissa oppiaineissa opiskelija saakin numeerisen arvioinnin lisäksi sanallisen palautteen. Sanallinen palaute annetaan tavallisimmin sähköpostilla, Optimassa/ Moodlessa tai Kopan kautta. Tutkintosääntön mukaan arviointi on tehtävä kahden viikon kuluessa tehtävän palautuspäivästä tai tentistä. Tähän sääntöön avoimella yliopistolla on toimintansa luonteesta johtuen tarkentavat ohjeet, joiden mukaan opintosuoritusten tulokset pääsääntöisesti ilmoitetaan kolmen viikon kuluessa. Lukukausien vaihteessa ja tuntiopettajien arvioidessa arviointiaika on enintään neljä viikkoa. Numeerisessa arvioinnissa käytetään asteikkoa 0-5. Arvioinnissa on tarkoitus arvioida, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut opintojakson osaamistavoitteet. Arviointikriteerien on oltava opiskelijalla tiedossa opintojakson alussa. Jos arvosana muodostuu useasta eri osasta, myös näiden keskinäinen painoarvo on kerrottava etukäteen.

Tavoitteena on arviointi- ja palautekäytäntöjen monipuolisuus. Vertais- ja itsearvioinnin ke-

hittämällä vahvistetaan opiskelijoiden aktiivisuutta ja osallisuutta palautekäytännöissä. Lisäksi kehitetään dialogisia palautekäytäntöjä, esimerkiksi opettajan suullinen palaute, palautekeskustelu.

Opintojaksot ja tehtävät on rakennettu siten, että ne ohjaavat opiskelijaa haastamaan ajatteluaan, vahvistamaan omaa suhdetta opiskelun sisältöihin ja henkilökohtaistamaan opittua. Henkilökohtaisen palautteen tavoitteena on arvioida opintosuoritusta mutta myös ohjata opiskelijaa kehittämään itseään yliopisto-opiskelijan (akateeminen ajattelu, oman tieteenalan kulttuuri). Saamansa palautteen perusteella opiskelija tunnistaa oppimisen edistymisen ja kehittämistä kaipaavat asiat. Verkkokursseilla ja seminaareissa ohjataan opiskelijoita työskentelemään yhdessä ja tuetaan opiskelijoiden vertaisoppimista. Seuraavassa on joitakin käytännössäkin hyväksi todettuja vinkkejä rakentavan palautteen antamiseen (ks. Lonka 2001; 2015).

Taulukko 2. Miten antaa rakentavaa palautetta opiskelijalle

	Soveltaminen/kommentti
Kuuntele ensin, mitä opiskelija itse ajattelee suorituksestaan. Kuunteleminen on usein tärkeämpää kuin neuvominen tai arviointi.	Etäopiskelijan kohdalla tätä voi soveltaa esim. pyytämällä opiskelijaa kirjoittamaan tentin tai tehtävän loppuun lyhyen itsearvioinnin omasta osaamisestaan.
Positiiviset asiat ovat yhtä totta kuin kritiikkikin, joten ne kannattaa sanoa ensin rehellisesti ja realistisesti.	Tämä saattaa unohtua, kun keskitytään kehittämisen paikkoihin, virheellisiin, puutteellisiin tai puuttuviin asioihin, väärin ymmärryksiin yms.
Palautteen tulee koskea ihmisen tuotosta tai toimintaa, ei hänen persoonaansa tai asioita, jotka ovat hänen kontrollinsa ulkopuolella.	Jos opiskelijalla aktivoituu yksinomaan halu puolustautua tai suojata itsetuntoaan, hän ei pysty ottamaan palautetta vastaan.
Kriittiset kommentit esitetään asiallisesti ja rakentavasti, mieluiten spesifisinä kysymyksinä.	Esim. voisiko tämän tehdä näin? Kävisikö tähän joku muu esitellyistä teorioista? Oletko miettinyt, että....
Valtataistelua on vältettävä. Opiskelija kuitenkin viime kädessä päättää, miten hän ottaa palautteen huomioon ja miten hän sitä hyödyntää.	Palautteen hyödyntämistä helpottaa kuitenkin, jos opettaja yleispalautteen (esim. argumentointi puutteellista) lisäksi osoittaa esimerkein tiettyjä kohtia, jotka havainnollistavat asiaa.
Palautteen tulee olla mieluiten prosessin aikaista. Jos jokin on menossa vikaan, se voidaan vielä korjata.	ämä ei aina ole mahdollista, mutta laajemmissa opintokokonaisuuksissa tai verkkokurssin pienimuotoisemmissa tehtävissä voi toteutua.

3.3 Esteettömyys ja saavutettavuus

Avoimen yliopiston opinnot ovat kaikille avoimia. Opettajan on tärkeää ottaa opintojen esteettömyys- ja saavutettavuusnäkökulma huomioon. Käytännössä se tarkoittaa monenlaisten oppijoiden huomioimista jo suunnitteluvaiheessa opiskelumuodoista ja suoritustapavaihtoehtojen päätettäessä.

Opiskelijalla on oikeus odottaa, että yliopiston henkilökunta toimii mahdollisimman esteettömän sosiaalisen, psyykkisen ja fyysisen opiskeluympäristön luomiseksi.

Yliopiston opetukseen ja opiskeluun liittyvän viestinnän ja materiaalien tulee olla esteettömiä. Esteettömyyden toteuttamiseksi opiskelija saa tarpeen mukaan mahdollisuuden 1. yksilöllisiin järjestelyihin tai 2. vaihtoehtoisiin opiskelu- ja suoritustapoihin.

Opiskelun esteettömyyttä tavoiteltaessa on keskeistä, että opiskelijan oikeus laadukkaaseen koulutukseen toteutuu.

Yliopistopalvelut vastaa esteettömyyden toteuttamiseksi tarvittavasta suunnittelusta, tiedotuksesta, koulutuksesta, suositusten laatimisesta ja asiantuntijatuesta sekä toiminnan koordinoinnista ja arvioinnista. Opiskelijan vastuulla on ilmoittaa mahdollisista opiskelun esteistä ja hakea suositusta tenttien ja opetuksen yksilöllisiksi järjestelyiksi. Tyypillisiä järjestelyjä on tenttiajan pidentäminen, tietokoneen käyttö tentissä ja äänikirjat. Avoimessa yliopistossa esteettömyysyhdyshenkilönä toimii opintoneuvonnasta vastaava koulutus suunnittelija.

Selkeät ja esteettömät oppimisympäristöt tukevat usein kaikenlaisten oppijoiden oppimista, ei vain niiden jotka tarvitsevat erityisjärjestelyjä. Opettajan tulee kiinnittää erityistä huomiota verkko-oppimisympäristöjen suunnitteluun mahdollisimman selkeiksi, monilla eri laitteilla sekä apuvälineillä käytettäviksi. Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi

- teksti- ja puhesisältöjen työstämistä selkeiksi ja ymmärrettäviksi (kieli, ääntäminen)
- navigoinnin ja sisältöjen löytämisen helpottamista (otsikot, lohkot, järjestys, informatiiviset linkkitekstit)
- näkemisen ja kuulemisen helpottamista (värien ja kokojen kontrastisuhteet, muokattavuus)
- kaikkien toiminnallisuuksien käytön mahdollistamista näppäimistöillä
- riittävän ajan tarjoamista lukemiseen ja materiaalien käyttöön (säädettävyyys, automaattisesti päivittyvä)
- tekstiselitteiden ja -vaihtoehtojen tarjoamista kaikelle ei-tekstityyppiselle sisällölle (esim. tallenteiden tekstitys, kuvien tekstivastineet)

Jyväskylän yliopisto on sitoutunut tavoittelemaan verkkoympäristöjen esteettömyydessä tasoa AA (WCAG 2.0).

ks. lisää <https://opiskelu.jyu.fi/fi/koulutuspalvelut/esteeton-opiskelu-jyvaskylan-yliopistossa-1>

3.4 Ohjauksellisen pedagogiikan toimijat

Avoimen yliopiston aikuiskoulutuksellisia oppimis- ja ohjausmenetelmiä sekä alallaan edistyksettä sähköisiä palveluprosesseja kehittää noin 50 henkilön innovatiivinen työyhteisö. Tähän joukkoon kuuluu opetus- ja hallinto henkilöstöä sekä opetuksen järjestämisestä vastaavaa opiskelijapalveluhenkilöstöä sekä informaatioteknologian asiantuntijoita. Lisäksi opetukseen osallistuu yli 200 Jyväskylän yliopiston tiedekuntien, kauppar korkeakoulun ja kielikeskuksen, eri sektoritutkimuslaitosten ja sidosryhmien asiantuntijaa ja opettajaa tuntiopettajan roolissa.

Opiskelijoiden erilaiset ohjauksen tarpeet pyritään tunnistamaan ja tarjoamaan monenlaisia matalan kynnyksen yhteydenottokeinoja. Opintojen ohjauksella varmistetaan opintojen sujuminen mahdollisimman mutkattomasti koko opintopolun ajan. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan yhteyttä ja kysymään epäselvissä tilanteissa. Ohjausta antavat kaikki avoimen yliopisto-opetuksen parissa toimivat henkilöt oman työroolinsa sanelemissa rajoissa. Ohjausvastuut jakautuvat seuraavasti:

Taulukko 3. Avoimen yliopisto-opetuksen ohjausvastuut

Opintojen ohjaus	Ohjaava taho
Opiskelukäytännöt Yleinen opintoneuvonta	Opiskelijapalvelut
Tutkintotavoitteinen opiskelu Opintoneuvonta Opiskelun esteettömyyteen liittyvät kysymykset Urasuunnittelu	Opintoneuvonnasta vastaava koulutussuunnittelija
Oppiaineisiin liittyvä ohjaus AHOT-menettely (vastuu ja työnjako tiedekunnan kanssa vaihtelee oppiaineittain) https://www.avoin.jyu.fi/ilmoittautuminen-ja-opiskelu/ohjeet/aiemin-hankitun-osaamisen-tunnistaminen-ja-tunnustaminen	Opettajat Koulutussuunnittelijat Koulutuspäälliköt
Yhteistyöoppilaitoksissa ohjauksesta ja neuvonnasta vastaavat yhteistyöoppilaitosten henkilökunta sekä ryhmänohjaajat	

3.5 Opiskelijoiden opiskeluun sitoutumista tukevia toimintatapoja

Opiskelijapalautteen mukaan opiskelua tukee ja edistää:

- Selkeä ohjeistus ja tuki tarvittaessa
- Monipuoliset opiskelutavat
- Oma motivaatio ja kiinnostus opiskeltavaan aiheeseen
- Asianmukainen ja monipuolinen kirjallisuus ja lähdemateriaalit
- Joustavat aikataulut
- Innostavat, asiantuntevat opettajat ja hyvät opetuskäytännöt
- Hyvä opiskeluilmapiiri
- Perheen tuki

Oikein ajoitettu ohjaus ja palaute omasta oppimisesta tukevat opiskelijoiden opintoihin sitoutumista ja opintojen sujuvaa etenemistä. Avoimen yliopiston opiskelijan opintoihin sitoutumista tukevia käytänteitä on kuvattu taulukossa 4.

Taulukko 4. Opiskelijan opintoihin sitoutumista tukevia käytänteitä

Hyvä käytäntö	Esimerkkejä
Etukäteen annettu riittävä tieto opintojakson tai –kokonaisuuden osaamistavoitteista, sisällöstä ja toteutuksesta sekä osallistumisvaatimuksista	Kuvaus opetussuunnitelmassa ja opetusohjelmassa Oppiaineiden verkkosivut ja tallenteet
Perusteellinen perehdytys opintoihin	Jaksokohtainen perehdytystallenne Opintokokonaisuuskohtainen perehdytyslaisuus ja tallenne
Erialaisten suoritustapojen näkyväksi tekeminen	elkeä suoritustapojen ja aikataulujen kuvaaminen Korpissa ja pääsääntöisesti myös Koppassa
HOPS ja henkilökohtainen tuki opintojen suunnitteluun	HOPSiin liittyvä henkilöstön työnjako on määritelty (oppiainekohtaiset ja tutkintotavoitteiset) ja tehtyihin HOPSseihin saa palautetta
Vertaiskeskustelujen ja -tuen mahdollistaminen	eskustelualueet ja -ryhmät esim. Optima ja Moodle, sosiaalinen media
Opiskelua ohjaavien aikataulujen tarkoituksenmukaisuus ja aikatauluista muistuttaminen tarvittaessa	Aikataulut ovat selkeät ja ajan tasalla. Ei ristiriitaisia tietoja eri ympäristöissä. Opintojaksokohtaiset kirjeet esim. lukukauden alussa tai ilmoittautumisen jälkeen. Myös perehdytystallenteissa voi korostaa aikataulujen merkitystä.
Opiskelijoiden kysymyksiin ja yhteydenottoihin vastaaminen nopeasti	Tyhmiä kysymyksiä ei olekaan. Opiskelijoiden kysymykset menevät kiireellisyysjärjestyksen kärkeen. Käytetään poissaoloilmoituksia sähköpostissa ja puhelimessa.
Oppimista tukevan, rakentavan henkilökohtaisen palautteen antaminen opiskelijalle – tsemppaus!	Kannustava ja opiskelijaa kunnioittava palaute ohjaustilanteissa ja opintosuoritusten yhteydessä.
Opintopolkujen ja jatko-opintomahdollisuuksien kuvaaminen ja niihin ohjaaminen	Monipuolinen tiedottaminen: tutkintokoulutus, väyläopiskelumahdollisuudet, täydennyskoulutus, uraohjaus, alan vaihtaminen

Opiskelijan itsensä saaman hyödyn lisäksi myös avoimen yliopiston toiminnan tuloksellisuuden kannalta on tärkeää, että opintonsa aloittaneet opiskelijat myös suorittaisivat opintonsa valmiiksi.

Ryhmänohjausmalli

Monissa oppiaineissa on otettu käyttöön uudenlainen ryhmänohjausmalli, jossa opiskelijat sitoutetaan yhteisöllisiin opiskelumuotoihin. Ryhmänohjausmallissa on keskeistä opiskelu- ja suoritustapavaihtoehtojen rajaaminen siten, että jokaiselle opintojaksolle valitaan pedagogisesti tarkoituksenmukainen suoritustapa, joka vaihtelee opintojaksoittain (ryhmäsuoritus, kirjallinen oppimistehtävä, tentti, verkkokurssi, luennot). Näin opiskelija saa kokemuksia erilaisista opintojen suoritustavoista ja valmiuksia mahdollisia tulevia korkeakouluopintoja varten. Ryhmänohjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan akateemisten opiskelutaitojen kehittämiseen ja tuetaan myös koulutus- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajalle muodostuu näin mielekäs, aktiivinen ja vastuullinen rooli omien opiskelijoidensa tukijana ja yhteistyöoppilaitoksissa yhteistyökumppanina avoimen yliopiston suunnittelu- ja opetushenkilöstön rinnalla.

Kun kaikki ei sujukaan mallikkaasti

Kaikki ei suju aina ongelmitta. Tyypillisimpien ongelmatilanteiden varalle on laadittu selkeät toimintaohjeet. Näitä ongelmatilanteita opiskelijoihin liittyen ovat mm:

Opiskelija on tyytymätön saamaansa arvosanaan tai palautteeseen

Opiskelija, joka on tyytymätön opintosuorituksensa arvosteluun tai opintojen hyväksi lukemiseen, voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua arvostelun suorittaneelta opettajalta. Oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jona opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa. Oikaisupyynnön johdosta tehtyyn päätökseen tyytymätön voi hakea oikaisua Jyväskylän yliopiston muutoksenhakulautakunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

<https://opiskelu.jyu.fi/fi/koulutuspalvelut/oikaisuvaatimukset>

Opiskelija häiritsee muuta ryhmää tai vaikeuttaa toisten opiskelua

Jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja oikeus tulla kohdelluksi asianmukaisesti. Opiskelijoita tulee kohdella yhdenvertaisesti. Jokaisella opiskelijalla on lisäksi oman toimintansa osalta vastuu opiskeluympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskelijan tulee käyttäytyä sekä fyysisessä että verkko-oppimisympäristössä asiallisesti. Muita opiskelijoita, opettajia tai henkilökuntaa ei saa häiritä eikä kohdella muutoin epäasiallisesti. Opiskelijan on noudatettava avoimen yliopiston, yksittäisen opettajan ja hallintohenkilökunnan opinnoista antamia määräyksiä ja ohjeita.

Avoimella yliopistolla on järjestyssäännöt ja toimintaohjeet opetusta häiritsevään tai uhkaavaan tilanteeseen puuttumiseen.

<https://www.avoin.jyu.fi/ilmoittautuminen-ja-opiskelu/ohjeet/avoimen-yliopiston-jarjestys-saannot>

Plagiatintunnistus tai opettajan omat havainnot antavat syyn epäillä vilppiä

Opiskeluun sovellettuna vilppi on mikä tahansa sellainen epärehellinen toiminta, jonka avulla opiskelija yrittää antaa väärän kuvan joko omasta ja toisen osaamisesta pyrkimyksenä vaikuttaa opintosuorituksen hyväksymiseen ja sen arviointiin. Opintosuoritus voidaan hylätä, mikäli opiskelija on sitä suorittaessaan syyllistynyt opetus- tai tutkimustoimintaan kohdistuvaan rikkomukseen. Opiskelijan, joka tentissä syyllistyy vilppiin, voi valvoja välittömästi poistaa tenttilasta, ja hänen suorituksensa hylätään. Opintosuoritus hylätään myös silloin, kun vilppi havaitaan vasta tentin jälkeen. Jos tentissä oleville opiskelijoille on aiheutunut häiriöstä merkittävää haittaa, tentin aikaa on pidennettävä häiriön kestoja vastaavalla ajalla.

Opiskelijan sähköisissä opintosuorituksissa (tentit, oppimistehtävät, opinnäytteet) suositellaan käytettäväksi plagiatintunnistusjärjestelmää. Plagiatintunnistusohjelman antamien vertailutulosten tulkinta on opettajan tehtävä. Opettajan tulee harkita, kertooko yhtäläisyyksien löytyminen opiskelijan tekstin ja ohjelman tietokannasta löytyvien tekstien välillä enemmän taitamattomuudesta kuin tarkoituksellisesta vilpistä. Edellisessä tapauksessa opettaja voi käyttää ohjelman antamia vertailutuloksia pedagogisena välineenä opiskelijan ohjaamisessa. Mikäli kyse on tarkoituksellisesta vilpistä, opettajan ei tule jatkaa asian selvittelyä, vaan toimijuus siirtyy avoimen yliopiston johtajalle.

ks. <https://opiskelu.jyu.fi/fi/koulutuspalvelut/ohjeet/vilppi-ja-plagiointi>

4 Pedagogiikan kehittäminen keskiössä

tavat oppimisympäristöt Pedagogiikan kehittäminen keskiössä

Avoimessa yliopistossa kehitetään aktiivisesti aikuisopiskelijoille soveltuvia pedagogisia ratkaisuja. Yliopistopedagogista ja aikuiskoulutukseen liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä seurataan sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Avoimen yliopiston henkilöstössä on innovatiivisia kokeilijoita ja aktiivisia kouluttajia. Opettajia on ollut vuosittain mukana yliopiston e-Education -hankkeessa. Toisilta oppiminen sekä oman osaamisen ja kokemuksen jakaminen tiimeissä ja yli oppiainerajojen leimaavat vahvasti avoimen yliopiston toimintaa.

Opetuksen kehittämisryhmä

Jyväskylän yliopiston tutkintosäännön mukaan tulee jokaisessa opetusta järjestävässä yksikössä olla opetuksen kehittämisryhmä, jonka tehtävänä on yksikön opetuksen kehittämisen tukeminen. Ryhmässä tulee olla myös opiskelijaedustus. Opetuksenkehittämisryhmän työtä johtaa pedagoginen johtaja.

Opettajien kokous - Opekahvit

Opettajien keskinäinen, epämuodollinen kokoontumisforum, jossa puhutaan ajankohtaisista asioista ilman varsinaista ennakkosuunnitelmaa.

Leo-café

Leo-café on noin kerran kuukaudessa kokoontuva vertaisoppimisen ja omien kokemusten jakamisen paikka. Teema liittyy yleensä opetuksen kehittämiseen, välineeseen, ohjelmaan tms / TVT:aan. Kuka tahansa voi ehdottaa teemoja tai tarjoutua jakamaan omia kehittämiskokeilujaan. Leo café -toimintaa koordinoi pedagoginen johtaja.

Pedagogiset messut

Opetuksen kehittämisryhmän koordinoimat messut, missä opettajat esittelevät uusia kokeilujaan tai opetuksen kehittämiseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Puoli päivää kestävät järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Mukaan ovat tervetulleita myös tuntiopettajat.

Henkilöstökoulutus

Jyväskylän yliopisto järjestää monipuolista koulutusta opetuksen kehittämisen tueksi. Ruusu-puistossa järjestetään säännöllisesti kaikille avoimia seminaareja, asiantuntijaluentoja ja tiedotustilaisuuksia. Avoimen yliopiston henkilökunta voi opiskella avoimen yliopiston opintoja ilmaiseksi.

IT-lähituki

Avoimella yliopistolla on sopimus IT-palveluiden kanssa tietyistä lähipalveluista. IT-palveluiden suunnittelija on henkilöstön tukena avoimen yliopiston tiloissa. Tämän lisäksi noin kerran kuukaudessa IT-palvelut tarjoavat opettajille henkilökohtaista tukea verkko-oppimisympäristöjen opetuskäytössä.

Opiskelijapalaute Todistuksen tilaamisen yhteydessä opiskelijalta pyydetään palautetta opiskelusta ja avoimen yliopiston käytänteistä. Palaute kootaan lukuvuosittain ja tiivistelmä julkaistaan www -sivuilla. Tämän lisäksi opettajat keräävät palautetta haluamallaan tavalla oman työnsä tueksi. Opintojaksokohtaisen palautteen keräämistä yhdenmukaistetaan yliopiston käytänteiden mukaiseksi.

Tutkimuslähtöinen pedagoginen kehittämisohjelma

Pedagogiikan kehittämistyön tueksi ja hyvien käytänteiden tunnistamiseksi ja näkyväksi tekemiseksi avoimessa yliopistossa on käynnistetty tutkimuslähtöinen pedagoginen kehittämisohjelma vuosille 2017-2020. Tutkimuslähtöinen pedagoginen kehittämisohjelma ja siihen liittyvät hankkeet vahvistavat Jyväskylän yliopiston profiilia innovatiivisena opetuksen kehittäjänä. Kehittämisohjelmassa keskitytään seuraaviin teemoihin:

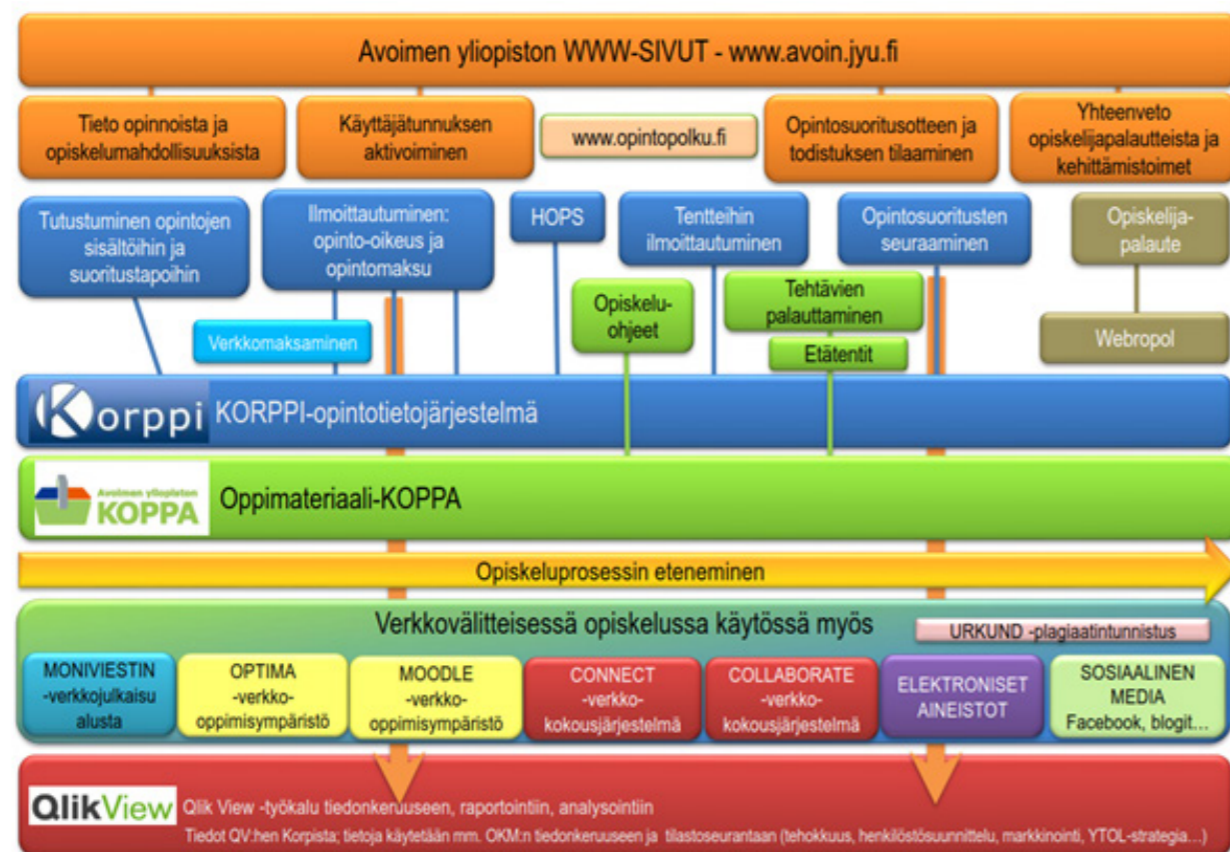
1. Tieto- ja viestintäteknologisesti tuettujen pedagogisten ratkaisujen kehittäminen
2. Oppimisen arviointi- ja palautekäytännöt
3. Monialaisten ja työelämäläheisten/-lähtöisten osaamiskokonaisuuksien rakentaminen
4. Opiskelijalähtöinen neuvonta ja ohjaus

5 Laadukkaat ja osallistavat tietojärjestelmät ja oppimisympäristöt

Laadukkaat ja osallistavat tietojärjestelmät sekä oppimisympäristöt ovat keskeisessä roolissa avoimen yliopiston opinnoissa. Opiskelijat voivat halutessaan opiskella monia opintojaksoja, jopa laajoja opintokokonaisuuksia täysin itsenäisesti verkkoympäristöjä hyödyntäen.

Nykyiset verkko-oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuden yhteisölliseen oppimiseen, aktiiviseen vuorovaikutukseen ja osallistavaan pedagogiikkaan. Opiskelija voi yhdessä muiden kanssa oppia enemmän kuin yksin opiskellessa. Laadukkaat ja osallistavat oppimisympäristöt ovat kaikkien ulottuvilla internetyhteyden kautta ajasta ja paikasta riippumatta.

Avoimen yliopiston käyttämät keskeiset tietojärjestelmät ja oppimisympäristöt on kuvattu kuviossa 3.



KUVIO 3. Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston keskeiset tietojärjestelmät ja oppimisympäristöt

Tukea järjestelmien käyttöön tarjoavat avoimen yliopiston lisäksi yliopiston koulutuspalvelut sekä IT-palvelut. Eri järjestelmille on omat tukipyyntöosoitteensa. Lisää tietoa opettajan työn

kannalta keskeisistä järjestelmistä ja niiden käytöstä löytyy seuraavista osoitteista:

Oppimateriaali –Koppa https://www.avoin.jyu.fi/koppa/acl_users/credentials_cookie_auth/require_login?came_from=https%3A//www.avoin.jyu.fi/koppa/

Korppi –opintotietojärjestelmä <https://www.jyu.fi/itp/korppi-ohjeet>

Optima <https://www.jyu.fi/itp/optima-ohjeet>

Moodle <https://www.jyu.fi/itp/ohjeet/how-to-nain-tehdään/moodleohjeet>

Connect <https://www.jyu.fi/itp/connect-ohjeet>

Kirjaston elektroniset aineistot www.kirjasto.jyu.fi

Moniviestin <https://www.jyu.fi/itp/ohjeet/links/moniviestin>

Tiedon salassapidossa ja opiskelijan henkilötietojen käsittelyssä huomioitavaa:

Ei opiskelijan hetu-tietoja Urkundiin

Tehtävänannon ja tehtävän palautusohjeiden yhteydessä on huolehdittava, että opiskelija on ohjattu jättämään hetu-tiedot pois tehtävän kansilehdeltä.

Ei opiskelijoiden töitä säilytettäväksi pilvipalveluihin

Uusia oppimisympäristöjä hyödynnettäessä on muistettava, että pilvipalveluihin ei voi palauttaa eikä niissä voi säilyttää opintojen arvioitavia suorituksia.

Tehtävien ja tenttien säilyttäminen ja hävittäminen määräaikaista

Opiskelijoiden opintosuoritukset (esimerkiksi tentit, kirjalliset tehtävät) ja opiskelijoiden sanallista arviointia sisältävät todistukset ovat luottamuksellisia aineistoja. Niitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivullisille. Tehtävät ja tentit tulee säilyttää puoli vuotta, jonka jälkeen ne hävitetään. Perinteiset tentti- ja tehtäväpaperit hävitetään salassa pidettävänä aineistona (esim. silputaan). Hallinto huolehtii sähköisten tenttien ja oppimistehtävien hävittämisestä.

6 Käytäntö- ja työelämäläheisyyden tukeminen pedagogisin ratkaisuin

Avoimen yliopiston opettajan keskeiset tuki- ja yhteistyöKäytäntö- ja työelämäläheisyyden tukeminen pedagogisin ratkaisuin

Avoimen yliopiston pedagogiikassa arvostetaan aikuisopiskelijoiden työ- ja elämäkokemusta. Opiskelijoita tuetaan siinä, että he tunnistavat ja arvostavat omaa ja toisten työkokemusta, osaamista ja asiantuntijuutta. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan opiskelijoiden usein monipuolisen työkokemuksen ja asiantuntijuuden jakamista ryhmissä. Siten opiskelijat, joilla ei vielä ole työkokemusta, saavat tietoa ja erilaisia näkökulmia työelämästä. Työelämätaitojen kehittymistä tuetaan myös tarjoamalla opintojen aikana mahdollisuuksia kehittää mm. vuorovaikutustaitoja, yhteistyötaitoja ja tietoyhteiskunnassa tarvittavia tietoteknisiä taitoja.

Esimerkkejä siitä, miten opettaja voi tukea käytäntö- ja työelämäläheisyyttä pedagogisilla ratkaisuilla:

1. Opiskelijat voivat ottaa tehtäviin käytännön esimerkkejä omasta työkokemuksestaan tai -ympäristöstään.
2. Opiskeltavia teorioita ja käsitteitä voidaan konkretisoida opiskelijan omin tai opettajan tarjoamin työelämäesimerkein.
3. Oppiaineesta riippuen omaan työhön liittyvät kehittämistehtävät tukevat vahvasti työelämälähtöisyyttä.
4. Käytännön harjoittelujaksot tukevat opiskelua ja ovat jopa pakollisia tai ainakin suositeltavia joissakin oppiaineissa.
5. Oppimistehtävien tehtävänantoja tai tutkimusaiheita voidaan monissa oppiaineissa kohdentaa opiskelijan työelämän konteksteihin.

Nuoret opiskelijat pääsevät opintojen aikana pohtimaan, mitä opittavat sisällöt voisivat tarkoittaa käytännössä. He voivat tutustua heitä kiinnostaviin oppiaineisiin ja suunnitella opiskelu-uraansa. Opiskelijan päätyessä tutkinto-opiskelijaksi jo tehdyt opinnot hyväksi luetaan osaksi tutkintoa.

Pedagogisten ratkaisujen lisäksi opettajat voivat hyödyntää opiskelijoiden työelämäkokemuksia ja työelämästä nousevia koulutustarpeita opetussuunnitelmien sisällöllisessä kehittämistyössä.

7 Avoimen yliopiston opettajan keskeiset tuki- ja yhteistyötahot



Kuvio 4. Avoimen yliopiston opettajan keskeiset tuet ja yhteistyötahot Jyväskylän yliopistossa

8 Mukana kansainvälisessä kehityksessä ja yhteistyössä

Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto on mukana kansainvälisessä yhteistyössä opetus-, tutkimus- ja hanketoiminnan kautta. Avoimessa yliopistossa seurataan aktiivisesti verkko-opetuksen kehittämisen suuntia ja uusia tuulia. Käytännössä tämä tarkoittaa:

- > Opettajia kannustetaan osallistumaan:
 - Kansainvälisiin kongresseihin
 - JY:n sopimusyliopistojen kanssa tehtävään opettajavaihtoon
 - Kansainvälisiin kehittämishankkeisiin
- > Pienimuotoista koulutusyhteistyötä kokeillaan yksittäisissä oppiaineissa joidenkin ulkomaisten kumppaniyliopistojen kanssa yhteistyössä tiedekuntien kanssa

Jyväskylän yliopisto on jäsenenä kahdessa kansainvälisessä verkko-opetusta ja aikuiskoulutusta kehittävässä järjestössä. Avoimen yliopiston kansainvälistymistä edistetään EADTU ja EUCEN verkostojen kautta yhteistyössä tiedekuntien ja erillislaitosten kanssa.

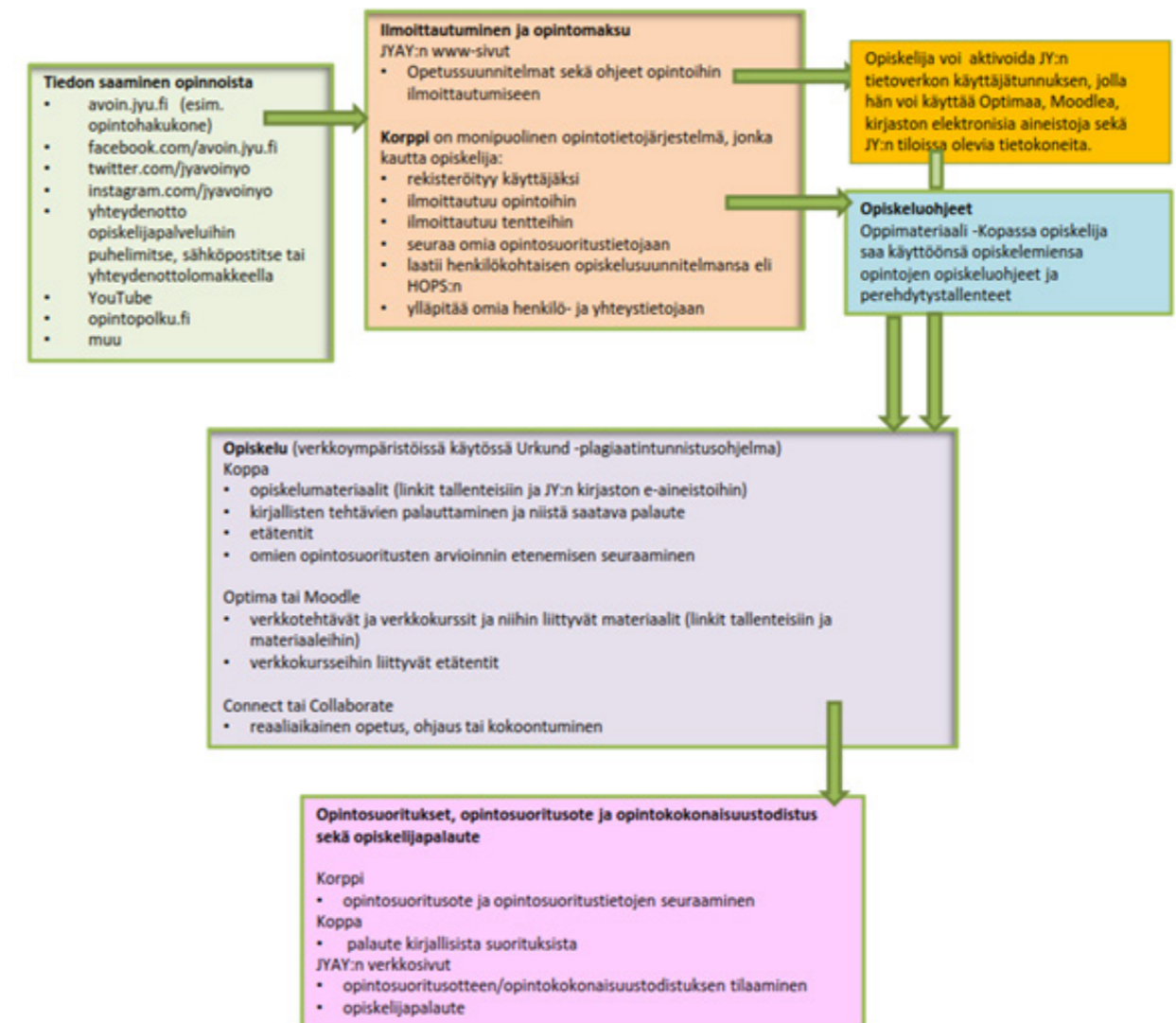
EADTU The European Association of Distance Teaching Universities on verkko- ja etäopetusta tarjoavien yliopistojen verkosto. Avoin yliopisto edustaa Jyväskylän yliopistoa järjestössä ja toimii tiedon välittäjänä ja aktiivisena toimijana verkostossa. <https://eadtu.eu/>

EUCEN European University Continuing Education Network pyrkii edistämään ja kehittämään elinikäisen oppimisen ratkaisuja Euroopan korkeakouluissa. Jyväskylän yliopistoa verkostossa edustaa Avoin yliopisto. <http://www.eucen.eu/>

Avoin yliopisto on mukana eurooppalaisessa TeSLA -hankkeessa (Horizon 2020). Hankkeessa kehitetään etäopiskelijoiden opiskelu- ja arviointimuotoja sekä tunnistustekniikkaa biometriseen tunnistukseen (kasvon-, äänen- ja näppäilyntunnistus) sekä tekstidokumenttien tunnistukseen (tekstin analyysi ja plagiointitunnistus) perustuen. <http://tesla-project.eu/>

9 Joustavat opiskelukäytännöt ja opiskelijan polut

Avoimen yliopiston opinnoissa päävastuu opintojen etenemisestä on opiskelijalla itsellään. Opiskelija voi suunnitella ja aikatauluttaa opintojaan opinto-oikeuden voimassaoloajan puitteissa. Useissa oppiaineissa opiskelijalla on mahdollisuus valita erilaisten vaihtoehtoisten opiskelutapojen välillä. Monipuolisella ohjauksella ja opintojen suunnittelulla (esim. HOPS) opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisten tavoitteiden asettamisessa ja oppimisen kannalta mielekkäiden valintojen tekemisessä. Monissa oppiaineissa opintoihin voi ilmoittautua milloin vain. Opiskelija voi ilmoittautua joko laajoihin opintokokonaisuuksiin tai yksittäisiin opintojaksoihin. Ilmoittautumisen myötä opiskelija saa henkilökohtaisen opinto-oikeuden voimassaoloajan, jonka pituus on yksittäisissä opintojaksoissa pääsääntöisesti 150 vuorokautta, perusopintokokonaisuuksissa 360 vuorokautta ja aineopintokokonaisuuksissa 720 vrk.



Kuvio 5. Avoimen yliopiston opiskelijan polut

